

Capgrossos i caparrots

Sant Cugat del Vallès

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Emplaçament Sant Cugat nucli

Coordenades:

Latitud: 41.470547549257
Longitud: 2.0850636129658
UTM Est (X): 423602
UTM Nord (Y): 4591399

Classificació

Número de fitxa 08205 - 558
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Col·lecció
Estil / època: Contemporani
Segle XX - XXI
Any 1984
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Cugat del Vallès
Autoria de la fitxa Daniel Sancho París (Stoa, propostes culturals i turístiques SL)
Data de registre de la fitxa: dt., 12/12/2023 - 11:40

Descripció

Els capgrossos i caparrots són un element del folklore de Sant Cugat sorgit el 1984. Els caps són de propietat municipal i són portats per l'entitat Caparrots de Sant Cugat. Se'ls denomina "capgrossos" als caps adquirits el 1984 i "caparrots" als construïts per encàrrec a partir de 1999.

Capgrossos:

- El Cuiner (altres noms: Josep, Miquel, Desdentegat). L'autor és Lluís Sabadell, amb motllo original del 1947, fet en cartró pedra, amb una alçada de setanta centímetres. Va ser adquirit a El Ingenio el 1984 i és de propietat municipal. Representa un home desdentegat.
- Betty (altres noms: Maria, Bòrnia, Desdentegada). L'autor és Domènec Umbert Vilaseró, amb motllo de l'any 1967, fet en cartró pedra, amb una alçada de setanta centímetres. Va ser adquirida a El Ingenio el 1984 i és de propietat municipal. Representa una dona bòrnia i desdentegada.
- Gepetto. L'autor és Lluís Sabadell, amb motllo original del 1947, fet en cartró pedra, amb una alçada de vuitanta centímetres. Va ser adquirit a El Ingenio el 1984 i és de propietat municipal. Representa Gepetto, el personatge de la pel·lícula de Disney "Pinocchio".
- Grouxo. Fet en cartró pedra, amb una alçada de seixanta-cinc centímetres. Va ser adquirit a la Casa Forés de Barcelona el 1984 i és de propietat municipal. És una caricatura de l'actor Grouxo Marx.
- El Patufet de la ràdio (altres noms: Nen català). L'autor és Domènec Umbert Vilaseró, amb motllo de l'any 1947, fet en cartró pedra. Va ser adquirit a la Casa Forés de Barcelona, però creat a El Ingenio el 1984, i és de propietat privada. Actualment, no és portat per l'entitat Caparrots de Sant Cugat. Representa el Patufet, un nen d'un conte popular català.
- Ton (altres noms: Pere Bonamich i Picafort). L'autor és Lluís Traveria, amb motllo de l'any 1982 o 1983, fet en cartró pedra. Va ser adquirit a la Casa Forés de Barcelona i és de propietat municipal des de 2024. Representa un home amb barretina.
- L'Olivier (altre nom: El Pintor). L'autor és Lluís Sabadell, amb motllo original del 1947, fet en cartró pedra, amb una alçada de setanta-quatre centímetres. Va ser primer propietat de la companyia de teatre Terrabastall-Tall-Ball-Ventall de Barcelona. Posteriorment, va passar a mans de Jordi Tena, membre de la companyia, que se'l va quedar en dissoldre's. L'any 2013, el capgròs va ser donat a l'ajuntament.

Caparrots:

- L'Avi. L'autor és Jordi Grau, del Taller El Drac Petit, fet l'any 1999, construït en cartró pedra, amb una alçada de seixanta-cinc centímetres. És de propietat municipal. Està inspirat en Francisco Cabrera Gil, de Villafeliche (Aragó), avi d'un dels membres de la colla. Representa el passat agrícola i pagès de Sant Cugat.
- Jordi Franquesa Florensa. L'autor és Jordi Grau, del Taller El Drac Petit, fet l'any 2000, construït en cartró pedra, amb una alçada de seixanta-un centímetres i un pes de 3,6 kg. És de propietat municipal.
- Núvia del Ball de Gitanes, de l'Esbart Sant Cugat. L'autor és Jordi Grau, del Taller El Drac Petit, fet l'any 2001, construït en cartró pedra, amb una alçada de setanta centímetres. És de propietat municipal.
- Roser Adeva. L'autor és Jordi Grau, del Taller El Drac Petit, fet l'any 2002, construït en cartró pedra, amb una alçada de setanta-cinc centímetres i un pes de 4 kg. És de propietat municipal.
- Halassane N'Diaye. L'autor és Jordi Grau, del Taller El Drac Petit, fet l'any 2003, construït en cartró pedra, amb una alçada de setanta-dos centímetres i un pes de 3,5 kg. És de propietat municipal.
- Rogeli Pedró. L'autor és Eduard Fauque, d'Euroart 2002 de Sabadell, fet l'any 2005, construït en fibra de vidre i pintat amb pistola, amb una alçada de noranta centímetres i un pes de 5,3 kg. És de propietat municipal.
- Joan Llamas. L'autor és Eduard Fauque, d'Euroart 2002 de Sabadell, fet l'any 2007, construït en fibra de vidre i pintat amb pistola, amb una alçada de vuitanta-cinc centímetres i un pes de 5,5 kg. És de propietat municipal.

- Josep Grau-Garriga. L'autor és Eduard Fauque, de la Floresta (Sant Cugat), fet l'any 2008, construït en fibra de vidre i pintat amb pistola, amb una alçada de seixanta-quatre centímetres i un pes de 2,8 kg. És de propietat municipal.
- Pere Royo. L'autor és Eduard Fauque, de la Floresta (Sant Cugat), fet l'any 2009, construït en fibra de vidre i pintat amb pistola, amb una alçada de vuitanta-cinc centímetres i un pes de 3,6 kg. És de propietat municipal.
- Dolors Vilarassau. L'autora és Cristina Martínez, de la Floresta (Sant Cugat), fet el 2017, amb una alçada de noranta centímetres i un pes de 5 kg. És de propietat municipal.
- Eva Tararet. L'autora és Cristina Martínez, de la Floresta (Sant Cugat), fet el 2019. És de propietat municipal.

Observacions:

Les fotografies són de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

Història

L'any 2024 es commemoren quaranta anys dels primers capgrossos de Sant Cugat del Vallès. Aquell any, en el marc de la Festa de la Tardor, l'organització i diverses entitats del municipi van adquirir un grup de sis capgrossos. Durant la festa, es van organitzar diverses activitats. El 31 d'octubre de 1984, es van presentar al saló de plens de l'ajuntament, a la plaça de Barcelona. Uns dies més tard, l'11 de novembre, es va fer una cercavila amb capgrossos i gralles, amb les colles convidades d'Esplugues de Llobregat, Cervera i Terrassa. A dos quarts de dues del migdia, a la plaça d'Octavià, es van batejar els nous capgrossos.

Joan Tortosa va nomenar els capgrossos amb els següents noms: Josep (cuiner i parella de la Maria), Maria (cuinera i parella d'en Josep), Gepetto (personatge de la pel·lícula "Pinocchio" de Disney), Grouxo Marx, Patufet de la ràdio i Pere Bonamich i Picafort (pagès català). D'aquests, alguns capgrossos van continuar en propietat de les entitats que els van pagar: el Patufet de la ràdio, el pagès i el Grouxo Marx, mentre que alguns d'ells van passar posteriorment a mans municipals. A finals de la dècada de 1990, hi havia guardats a l'ajuntament quatre capgrossos (Josep, Maria, Grouxo i Gepetto) sense ús.

El setembre de 1998 es va crear l'entitat Caparrots de Sant Cugat, amb la intenció de crear un grup de capgrossos inspirats en els de Terrassa, amb figures representatives de personatges reals de la ciutat. L'entitat va néixer al voltant de la Troca, un col·lectiu de les colles dels geganters, dels trabucaires, dels diables i, també, dels caparrots. Aleshores, la regidoria de cultura va oferir a la nova entitat portar els vells capgrossos, que van ser restaurats per Pepa Gómez, monitora dels tallers de pintura i manualitats del Casal de Mira-sol. L'entitat Caparrots de Sant Cugat va ser presentada el 23 de maig de 1999 a la Llotgeta del monestir de Sant Cugat, amb els quatre capgrossos existents: Grouxo, Gepetto, Miquel (Josep) i Bòria (Maria) i un de nou, l'Avi.

L'any 1999, es va encarregar el primer capgròs de la nova generació, obra de Jordi Grau, del Taller Drac Petit, de Terrassa. Es tracta de l'Avi, que representa el passat vitivinícola de Sant Cugat.

A partir d'aquell any, es va projectar fer un caparrot nou, el "Caparrot de l'any", on cada any se'n construiria un de nou que representés una persona o entitat de Sant Cugat, escollit per votació popular. El primer caparrot va ser el d'en Jordi Franquesa, l'any 2000. El van seguir l'Esbart Sant Cugat (2001), Roser Adeva (2003) i Halassane N'Diaye (2003). L'any 2004, els caparrots van ser gestionats per l'Associació de Veïns del Barri del Monestir. Aquell any, però, no hi va haver un caparrot nou. A partir de 2005 es va reprendre la iniciativa fins al 2009.

El 2010, l'entitat dels Caparrots vinculada a l'Associació de Veïns del Barri del Monestir es va dissoldre i es va crear una nova: Caparrots de Sant Cugat. A partir de 2015, es va celebrar la Festa de les Testes i es va presentar un nou cap, el pintor Olivier.

El novembre de 2018, el soterrani de la Casa de Cultura va patir una lleu inundació que va ocasionar la restauració dels capgrossos per part de l'artista Cristina Martínez, de la Floresta, per encàrrec de l'Ajuntament de Sant Cugat. El febrer de 2019, es va habilitar un espai al vestíbul de la Casa de Cultura per ser exposats.

El 2021, l'entitat Caparrots de Sant Cugat i l'ajuntament van encarregar un nou vestuari a la figurinista Blanca Farré, de Vilafranca del Penedès.

Bibliografia

MARTÍNEZ HERRERO, Pau (2024). *Informe tècnic sobre la història de l'entitat "Caparrots de Sant Cugat" i dels capgrossos i caparrots de la ciutat*. Ajuntament de Sant Cugat del Vallès.

Protocol dels Seguicis Festius de Sant Cugat del Vallès. Ajuntament de Sant Cugat, 2016.

Enllaços d'interès:

[Tradicional Sant Cugat \(Consulta: 13-2-2024\)](#)

